

Programma Lokale Versterking GGz Wmo van mensen met een psychische handicap

Vereniging Landelijk Platform GGz

Verlag bijeenkomst Deelnemersraad GGZ-WMO Drenthe 17 maart 2008

Thema 'Meedoen via UWV en WMO'

1. Opening

Cor Bras opent de vergadering door allen hartelijk welkom te heten. Deze bijeenkomst staat in het teken van 'Meedoen via UWV en WMO'.

2. Thema 'Meedoen via UWV en WMO' / De taak van de gemeente

Ruud Smeenk, beleidsmedewerker/coördinator WMO van de gemeente Meppel, legt 3 vragen voor:

1. Wat betekent voor u 'meedoen'?
2. Als ik mee doen met ..., dan ...?
3. Wanneer doe je niet mee?

De deelnemers vullen allemaal hun persoonlijke beleving in. Hieruit komen een aantal essentiële zaken naar voren die van belang zijn bij de invulling van de WMO en voor het kunnen meedoen aan de maatschappij, onder andere:

Ik wil wel meedoen maar ik word niet bereikt

(alle info staat op de website terwijl ik geen computer heb)

Voorwaarden communicatie

(o.a. leesbare, duidelijke stukken)

Geen discriminatie maar respect en acceptatie

(iedereen wil er bij horen, jong, oud, met of zonder beperkingen, mantelzorger, allochtoon, autochtoon)

Meedoen moet gefaciliteerd worden

(wil wel mee doen maar ik kan het niet betalen, wil wel meedoen aan vrijwilligerswerk maar kan alleen meedoen als reis- en onkosten worden vergoed)

Je moet ook invloed kunnen hebben om mee te kunnen beslissen over de WMO

(zelf een actieve houding hebben maar ook in de gelegenheid worden gesteld om invloed te hebben)

Meedoen en een actieve houding hebben begint met weten wat je wilt

Meedoen betekent niet alleen mee willen doen maar ook mee kunnen doen

(je moet geaccepteerd en gerespecteerd worden en fysiek en geestelijk in staat zijn of in staat gesteld worden om mee te doen; hierbij mag je geen drempels ondervinden)

Mensen willen gewoon burger zijn

(huisje, boompje, beestje, contact, arbeid; de overheid moet dit faciliteren)

Werkprocessen moeten worden aangepast aan mensen in plaats van andersom

(in de huidige maatschappij moet je aan allerlei criteria voldoen om er bij te horen)

Kwaliteit inzetten op je eigen niveau en niet worden afgerekend op je beperkingen

(gelijke behandeling en gelijke rechten in plaats van achterop lopen omdat je een beperking hebt; de mens moet gezien worden in de kwaliteiten die hij heeft)

Waardering voor eigen initiatief

(keuringsartsen kijken altijd terug naar de vroegere situatie en zien niet wat je zelf al aan studie of vrijwilligerswerk hebt opgepakt om weer terug te keren in de maatschappij)

Geen tweedeling in de maatschappij

(al wordt het door politici ontkend, het gevoel dat er eerste klas en tweede klas en misschien zelfs derde klas burgers bestaan, is er wel degelijk)

Na deze uitwisseling legt Ruud Smeenk uit dat er binnen de WMO 9 prestatievelden zijn waarvan er veel van toepassing zijn op de doelgroep die hier nu aanwezig is. De burger kan binnen die doelgroepen een beroep op de gemeente doen, op voorwaarde dat de burger eerst zelf een oplossing zoekt voor hetgeen hij niet (meer) kan, bijvoorbeeld door het inzetten van hulp van familie, vrienden of bureaus.

Het uitgangspunt van de WMO is bovendien: wat je zelf kunt doen, moet je ook zelf doen.

Ruud Smeenk erkent dat er een grote afstand zit tussen de gemeente en de burgers inzake de WMO en dat er nog veel aan communicatie en voorwaardenscheppende faciliteiten moet gebeuren, zoals vanmiddag door de deelnemers zijn aangedragen.

2. Thema 'Meedoen via UWV en WMO' / De taak van het UWV

Otto 't Hart is arbeidsdeskundige voor jonggehandicapten bij het UWV in Assen (Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen).

Op zich heeft het UWV weinig te maken met de WMO. Daar is de gemeente voor. Wel heeft het UWV een taak in de participatie op de arbeidsmarkt. Als iemand een Wayong)- of arbeidsongeschiktheidsuitkering heeft, krijgt deze gesprekken met het UWV. De doelstelling daarvan is: participatie. Bij voorkeur participatie op de arbeidsmarkt of op z'n minst zinvolle dagbesteding. De mensen die hierin worden begeleid moeten daarvoor wel eerst op zijn minst een startkwalificatie halen (als zij deze nog niet hebben): minimaal havo of een MBO-2 opleiding. Als dit niveau te hoog is, zal gestreefd worden naar een traject met een zo hoog mogelijke opleiding, gecombineerd met werken (BBL).

Voor het vinden van een werkplek wordt een reïntegratiebureau ingeschakeld. De betreffende persoon maakt met dit bureau zelf afspraken over reïntegreren. Daartoe wordt een IRO (Indicatie Reïntegratie Overeenkomst) afgesloten. Daarin staat beschreven wat iemand wil en nodig heeft om te komen bij hetgeen hij wil. Het reïntegratiebureau maakt een reïntegratieplan en dient een verzoek bij het UWV in om het traject te financieren. Indien het UWV akkoord gaat, gaat het bureau samen met de cliënt op zoek naar werk. Voordat het UWV akkoord gaat, toetst deze het plan door middel van gesprekken met de cliënt. Het UWV kent de cliënt en diens medische achtergrond en kan beoordelen of het traject haalbaar is.

Het UWV gaat alleen in zee met een reïntegratiebureau dat gekwalificeerd is. Een dergelijk bureau zal letten op de kwaliteit van de werkplek en kijken of de werkplek in goede relatie kan staan tot de cliënt. Soms wordt een functie aangepast aan een persoon. Bijvoorbeeld wanneer iemand niet veel kan lopen, wordt de functie aangepast tot een meer zittende functie.

Indien de cliënt niet in staat is om zelf afspraken te maken met een reïntegratiebureau, dan kan de procedure gevolgd worden via een bureau waarmee het UWV al afspraken heeft gemaakt. Als scholing en vervolgens werken, niet zal lukken dan wordt de cliënt aangemeld bij een MEE-organisatie ²⁾ om naar een zinvolle dagbesteding te zoeken.

Voor werkgevers is het aantrekkelijk gemaakt om een 'cliënt' te werk te stellen. De werkgever mag bijvoorbeeld minder dan het wettelijke minimum loon betalen. De rest wordt aangevuld met een Wayong-uitkering. Ook zijn er een aantal andere regelingen om het aantrekkelijk te maken voor de werkgever:

- Bij ziekte moet een werkgever altijd loon doorbetalen. Bij een Wayong of arbeidsongeschiktheid ook maar dan betaalt het UWV (voor 90%; vakantiegeld e.d. niet)
- De werkgever krijgt korting op premies aan UWV (WW en WAO premie)
- Voor mensen met een beperking kan een jobcoach van het UWV worden ingezet zodat het functioneren van de cliënt mogelijk is. De jobcoach staat de cliënt zo lang als nodig is bij. Wel bouwt hij/zij af. Naarmate de cliënt beter functioneert, neemt de werkgever de begeleiding over. Jobcoach is echter ook voor onbepaalde tijd mogelijk. Het UWV kan de werkgever echter niet verplichten om een jobcoach in het bedrijf toe te laten.
- Aanschaf van een werkvoorziening voor bijvoorbeeld mensen met een lichamelijke beperking, op kosten van het UWV.

Eén van de aanwezigen merkt op dat je als cliënt te maken krijgt met een armoedeval omdat je dan niet meer in aanmerking komt voor kwijtschelding. Een ander vult aan bij een Wayong uitkering en 24 uur werken in de maand slechts het voordeel van 59 euro te hebben.

Otto 't Hart merkt op dat het aantal mensen met een Wayong uitkering schrikbarend stijgt. Volgens hem verandert de maatschappij. Zo is er van steeds meer mensen bekend dat zij een autistische of aan autisme verwante stoornis hebben. Door het groeiend aantal vroeggeboortes komen er meer mensen met verschillende beperkingen. Bovendien vervallen bepaalde functies in de bedrijven door de komst van dure apparaten. Mensen met een verstandelijke beperking mogen of kunnen echter niet met deze dure apparatuur werken. De regels voor Wayong zullen daarom aangescherpt worden. Er wordt over nagedacht om de leeftijdsgrens te wijzigen in 27 jaar.

Tot slot vertelt hij dat in Assen Perron J bestaat ten behoeve van jongeren tot 23 jaar in de gemeenten Assen, Aa en Hunze, Tynaarlo. Het gaat hierbij om vroegtijdige schoolverlaters en werkzoekenden (met een uitkering van de ISD – intergemeentelijke sociale dienst - of met een Wayong-uitkering). Het betreft een samenwerkingsverband van UWV, ISD en CWI (Centrum voor Werk en Inkomen) om jongeren via een opleiding weer naar school en/of arbeid te geleiden.

Otto 't Hart is hierin betrokken voor jongeren met een beperking. Perron J is succesvol omdat de betrokken instanties (UWV, CWI en RCM ³) in één gebouw zitten. In Emmen zal ook zo'n bedrijfsverzamelgebouw komen.

3. Ervaringsverhaal door Anita

Hallo allemaal,

Fijn dat jullie allemaal naar mijn ervaringsverhaal willen luisteren.

Mijn naam is Anita en ik woon samen met mijn vrolijke viervoeter in een leuke eensgezinswoning in Emmen.

Sinds mijn 15e ben ik, regelmatig in behandeling geweest bij het GGZ vanwege terugkerende depressieve periodes. Door die klachten lukte het mij maar niet een plekje op de reguliere arbeidsmarkt te veroveren.

Inmiddels ben ik 18 jaar verder, vele opleidingen en werkervaringen verder maar nooit iets écht vast kunnen houden vanwege terugkomende psychische klachten.

Zo heb ik gewerkt in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking en toen dit niet ging, pakte ik al het ongeschoolde werk aan wat er maar was via uitzendbureau's.

Helaas kreeg ik toen mijn zwaarste depressie tot nu toe en na dagbehandeling en cognitieve zelftherapie bij het GGZ, probeerde ik langzaamaan weer aan "werk" te denken en kwam uiteindelijk bij DAAT Drenthe terecht. Met veel plezier heb ik onder andere administratief werk gedaan, in een fietswinkel gewerkt en houtbewerking gedaan. Bij deze werkzaamheden werd ik op de werkvloer begeleid en had gesprekken met een trajectbegeleidster. Na een paar jaar is er een arbeidsprofiel gemaakt, waarin staat wat mijn mogelijkheden en beperkingen zijn op het gebied van werk, ook staan arbeidsvoorwaarden in dit verslag gemeld die duidelijk maken wat ik nodig heb op een werkplek om te kunnen functioneren. Verder staat er in dat mijn maximale belastbaarheid voor werk 16 uur in de week is.

Trots op wat ik bereikt heb, dacht ik, ondanks mijn beperkingen, toch wel ergens begeleid te kunnen gaan werken.

Door het arbeidstraject had ik weer zelfvertrouwen gekregen, ik zag dat ik nog best veel kan. Het gaf mij het gevoel dat ik tóch meedeed. Inmiddels heb ik een indicatie voor de WSW Wet Sociale Werkvoorziening. Mar daar hebben ze een wachtlijst van 3 jaar.

Het eerste jaar wachten op een begeleide werkplek via de WSW is voorbij.

In deze "wachtperiode" word ik door niets of niemand meer begeleid of ondersteund.

Meerdere malen heb ik contact gehad met mijn eigen arbeidsdeskundige, want ik wilde graag initiatief tonen, want ik wil graag die 16 uur per week werken. Juist de regelmaat en de sociale contacten, het gevoel van eigenwaarde wat je krijgt als je werk, heb ik zoooooo nodig om niet terug te vallen in depressieve stemmingen en weer meer psychische klachten te krijgen. Uit eigen initiatief ben ik toen maar gaan informeren naar een instantie vanuit mijn eigen gemeente die mensen een begeleide werkplek aanbieden. Na veel gekonkel tussen deze instantie en het UWV kreeg ik eindelijk goedkeuring om aan dit traject deel te mogen nemen.

Met de begeleiding heb ik uitvoerig gesproken wat mijn mogelijkheden en mijn beperkingen zijn op het gebied van werk. Na 4 dagen te hebben gewerkt op vrijwillige basis moest ik tot de conclusie komen dat er op deze werkplek totaal geen rekening werd gehouden met mijn psychische beperkingen, laat staan met mijn bijkomende lichamelijke beperking.

Zo vond deze instantie het kennelijk normaal een vrouw met een dubbele rughernia zware takken te laten slepen over een doorgaande weg zonder de nodige veiligheidsmaatregelen. Mijn arbeidsdeskundige heb ik over de gang van zaken schriftelijk ingelicht wacht en al drie maanden op een antwoord van haar.

Inmiddels probeer ik me erbij neer te leggen dat ik zelf gewoon maar op zoek moet gaan naar vrijwilligerswerk waarvan ik zelf dus van te voren goed moet inschatten en onderzoeken of ik het wel of niet kan doen.

Zo ben ik nu aspirant-lid in de cliëntenraad GGZ Emmen en ik ben vrijwilliger bij Maatjesproject Drenthe.

Nog 2 jaar te gaan voor ik in aanmerking kom voor een plekje binnen de wet sociale werkvoorziening.

Inmiddels vraag ik mij wel af, de WMO wil dat iedereen meedoet naar vermogen, dit geldt dan toch ook voor mij?

4. Vragen, opmerkingen en discussie

Naar aanleiding van het verhaal van Anita, merkt Otto 't Hart op dat de wachtlijsten van de WSW (Wet Sociale Werkvoorziening) lang zijn en het een verantwoordelijkheid van de gemeente is deze zo kort mogelijk te houden. Tussen gemeenten en UWV is afgesproken dat mensen met een arbeidsongeschiktheid, die op de wachtlijst WSW staan, alvast aan een traject voor sociale activering kunnen beginnen om na te gaan welk werk bij hen past. De wachtlijsten voor WSW is vermoedelijk al bijna 5 jaar. Mensen die in de tussentijd geïnteresseerd zijn in een traject voor sociale activering, kunnen hiernaar vragen bij hun arbeidsdeskundige van het UWV.

Hij voegt hieraan toe dat wanneer mensen niet tevreden zijn over hun behandeling door het UWV, zij hierover een klacht kunnen indienen. Klachten worden met voorrang behandeld.

Volgens Ruud Smeenk kunnen de sociale raadslieden ondersteuning bieden bij het indienen van klachten. Verder merkt hij op dat de wachtlijsten per gemeente verschillend zijn. Hij vindt het een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en UWV om een alternatief te bedenken voor de mensen die op de wachtlijst staan. Hij vertelt over het idee voor een activeringscentrum, zoals een werkboerderij waar mensen met een uitkering voor 1 jaar kunnen werken om het werkritme weer te pakken te krijgen. Ook in buurt- en wijkgericht werken zouden dergelijke trajecten mogelijk kunnen zijn.

Gevraagd wordt waarom mensen bij een sociale werkvoorzieningschap te werk worden gesteld en niet bij het bedrijfsleven. Volgens Ruud Smeenk gebeurt dit echter wel met behoud van uitkering.

Op de vraag hoe er in de WMO voor gezorgd wordt dat jongeren mee kunnen doen, antwoordt Ruud Smeenk dat het jeugdbeleid er nog een beetje buiten valt bij de WMO. Toch is jeugd wel een prestatieveld in de WMO. Er moet dus een eigen jeugdbeleid en betrokkenheid van jeugd komen, bijvoorbeeld een jeugd- en jongerenraad. Het 'meedoen' door jongeren kan bereikt worden door met jongeren in gesprek te gaan op die plaatsen waar jongeren zijn. Bijvoorbeeld bij sport of buurtcentra. Volgens één van de aanwezigen is het ook goed om jongeren in een WMO-raad mee te laten doen. Jongeren willen dit best wel maar er moet actief naar hen op zoek worden gegaan.

Ruud Smeenk merkt op dat jeugdbeleid samen met jongeren wordt ontwikkeld tijdens speciale avondbijeenkomsten.

Gevraagd wordt waarom de keuringen WSW zo streng zijn. Mensen die met plezier ergens werken, moeten weg wanneer ze niet aan de productienorm kunnen voldoen. Otto 't Hart antwoordt dat het UWV die keuringen niet zelf doet. Om de wachtlijsten op te lossen is ingevoerd dat iedereen opnieuw gekeurd moet worden. Ruud Smeenk voegt hier aan toe dat de WSW kwalificaties heeft gekregen, waarbij de werknemers aan bepaalde zwaartes moeten

voldoen. Hierdoor gaan er mensen uit om ruimte te maken voor nieuwe mensen. Dit in het kader van doorstromingsbeleid. De bedoeling daarbij is nadrukkelijk dat de lichtere 'gevallen' uitstromen en zwaardere kunnen instromen.

Opgemerkt wordt dat er inmiddels de arbeidsrehabilitatie van de GGZ minder goed aansluit op het werken bij Alescon doordat de productie-eisen bij Alescon steeds zwaarder worden. Aanvullend wordt opgemerkt dat het zo zou moeten zijn dat het werk de mensen volgt in plaats van andersom. Otto 't Hart antwoordt dat dit ook zo gebeurt: het werk wordt aan de mensen aangepast, dan wel bij de mensen wordt passend werk gezocht. Ruud Smeenk vult aan dat er bij nieuwe wijkontwikkelingen ook wijkconciërges aangesteld moeten worden. Dit zijn nieuwe banen die in dit kader ontwikkeld zijn.

Tot slot merkt Otto 't Hart op dat als je mee wilt doen in de maatschappij, je de eigen arbeidsdeskundige hierop moet aanspreken. Die moet je kunnen helpen. Als die arbeidsdeskundige dit niet doet, moet je vragen waarom niet.

Ruud Smeenk merkt afsluitend op dat iedereen moet proberen en leren gezamenlijk te werken aan verbetering. Hij geeft de aanwezigen een compliment dat zij zich hiervoor inzetten door middel van hun deelname in een WMO-raad of via de Deelnemersraad GGZ-WMO Drenthe. Zij verrichten hiermee nuttig werk.

)

Wet Arbeidsongeschiktheidsvoorziening Jonggehandicapten. Iemand heeft recht op een Wajonguitkering als men in zijn jeugd geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt raakte. Men is arbeidsongeschikt als men door je ziekte of handicap minder kan verdienen dan iemand met dezelfde leeftijd en opleiding. De Wajong-uitkering zorgt ervoor dat men in ieder geval een inkomen heeft op minimumniveau.

2)

MEE is een organisatie bij u in de buurt. Daar werken deskundige mensen die u kunnen helpen bij vragen op het gebied van onderwijs, opvoeding, wonen, werken, sociale voorzieningen, inkomen, vervoer en vrije tijd. MEE informeert, helpt bij moeilijke afwegingen en wijst zondig de weg naar de juiste instanties.

MEE is onafhankelijk van zorgaanbieders en andere instanties en dus alleen gericht op uw belang. De diensten van MEE worden door de overheid betaald. Voor u is het daarom gratis.

Voor wie is MEE?

MEE is er voor iedereen met een handicap, beperking of chronische ziekte. MEE is er voor mensen die door hun beperking problemen ervaren in hun dagelijkse leven waardoor zij niet volledig aan het maatschappelijk leven kunnen deelnemen. MEE is er voor jong en oud, voor direct betrokkenen, maar ook voor ouders of verzorgers.

Wat biedt MEE?

MEE ondersteunt u op alle terreinen van het dagelijks leven. MEE geeft informatie, advies en ondersteuning. U kunt daarbij denken aan:

- Tips en adviezen om uw dagelijkse leven zo zelfstandig mogelijk in te richten
- Vakantieadressen met aangepaste voorzieningen
- Hulp bij het aanvragen van een aangepaste woning of van een persoonsgebonden budget
- Adviezen bij de opvoeding van uw gehandicapte kind
- Ondersteuning bij juridische problemen met bijvoorbeeld gemeente of ziektekostenverzekeraar
- Begeleiding bij persoonlijke problemen

Hoe werkt MEE?

Als u een vraag of probleem heeft, kunt u bellen, mailen of langskomen. MEE zoekt samen met u naar mogelijkheden en houdt daarbij rekening met uw beperkingen. De medewerkers van MEE helpen u om uw eigen keuzes te maken.

Bij MEE werken mensen met brede en specialistische kennis over verschillende onderwerpen, bijvoorbeeld op juridisch gebied. Als het nodig is, wijst MEE u de weg naar andere instanties.

De medewerkers van MEE kennen als geen ander de weg in de regio. Om in aanmerking te komen voor ondersteuning van MEE is geen verwijzing of indicatie nodig.

Is het voor u lastig om langs te komen bij MEE? Dan kunnen de medewerkers u ook thuis bezoeken.

Wat betekent MEE?

MEE wil mensen met respect en op basis van gelijkwaardigheid bejegenen. De naam drukt uit waar MEE voor staat: een ondersteuner naast de cliënt die MEEleeft, MEEdenkt, ook MEElacht , zonodig MEEgaat en altijd MEEwerkt.

www.mee.nl

3)

Nederland is verdeeld in 39 RMC regio's. De Regionale Meld- en Coördinatiepunten zijn bedoeld om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en terug te dringen. Het RMC bevordert de samenwerking tussen alle partijen in de regio die met jongeren tot 23 te maken hebben.